

Av. Nurgül ÇAKIR
Legal Hukuk Bürosu
nurgul.cakir@lgatt.com

YENİ ELEKTRİK PİYASASI KANUNU YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

Yeni Elektrik Piyasası Kanunu, TBMM Genel Kurulu'nda Kabul Edilerek ve Cumhurbaşkanı tarafından onanarak yasalaştı. 2001 yılında yürürlüğü giren ve on yıldan fazla süredir Türkiye'de elektrik piyasasına yön veren 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nu (Eski Kanun) yerini 30 Mart 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 6446 sayılı Yeni Elektrik Piyasası Kanunu'na (Yeni Kanun) bıraktı. Yeni Kanun'un; elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı, toptan veya perakende satışı, ithalat ve ihracatı, piyasa işletimi ile bu faaliyetlerle ilişkili tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini düzenlemektedir. Yeni Kanun ile elektrik piyasası için önemli değişiklikler öngörülmekle birlikte, her iki kanunun da amacı aynıdır. Bu amaç, elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının sağlanmasıdır.

YENİ KANUN NELER GETİRİYOR?

> Lisans almak koşuluyla yürütülebilecek elektrik piyasası faaliyetleri şunlardır: Üretim, iletim, dağıtım, toptan satış, perakende satış, piyasa işletim, ithalat, ihracat. Otoprodüktör lisansı, lisans türleri arasında çıkarıldı ve yeni bir lisans türü olan piyasa işletim lisansı getirildi.
> Piyasada faaliyet gösterecek tüzel kişilerin, anonim şirket veya limited şirket olarak kurulması ve paylarının nama yazılı olması şartı getirildi.
> Piyasa faaliyetleri ile iştigal edecek tüzel kişiler, faaliyetlerine başlamadan önce, her faaliyet için ve söz konusu faaliyetlerin birden fazla tesiste yürütülecek olması hâlinde, her tesis için ayrı lisans almak zorunluluğu getirildi.

> Lisanslar, en çok kırk dokuz yıl için verilecek. Üretim, iletim ve dağıtım lisansları için geçerli olan asgari süre on yıl olacak.
> Piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin aşağıda belirtilen işlemleri EPDK'nın iznine tabi olacak:
> Halka açık şirketlerde yüzde beş, diğerlerinde yüzde on ve üzerindeki sermaye payı değişiklikleri,
> Kontrol değişikliği sonucunu doğuracak her türlü işlem,
> Tesislerin mülkiyetinin veya kullanım hakkının değişmesi sonucunu doğuran işlemler.
> Lisansı iptal edilen tüzel kişi, tüzel kişinin ortakları ile lisans iptal tarihinden önceki bir yıl içerisinde görevden ayrılmış olanlar dâhil, yönetim kurulu üyeleri, lisans iptalini takip eden üç yıl süreyle lisans alamayacak, lisans başvurusu yapan tüzel kişilerde doğrudan veya dolaylı pay sahibi olamayacak, yönetim kurullarında görev alamayacak.
> Üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiye öncelikle, üretim tesisi yatırımına başlaması için mevzuattan kaynaklanan izin, onay, ruhsat ve benzeri belgeleri edinebilmesi ve üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde edebilmesi için EPDK tarafından belirli süreli ön lisans verilecek.
> Herhangi bir gerçek veya özel sektör tüzel kişinin kontrol ettiği üretim şirketleri aracılığıyla üretebileceği toplam elektrik enerjisi üretim miktarı, bir önceki yıla ait yayımlanmış Türkiye toplam elektrik enerjisi üretim miktarının yüzde yirmisini geçemeyecek.

PİYASASIYI RAHATLATACAK HÜKÜMLER İÇERİYOR

> Teşviklere ve Vergi Muafiyetlerine İlişkin Süreler Uzadı: Elektrik dağıtım şirketleri ile elektrik üretim tesis veya şirketlerinin özelleştirilmesi çalışmaları kapsamında; 31 Aralık 2023 tarihine kadar yapılacak devir, birleşme, bölünme, kısmi bölünme işlemleriyle ilgili olarak ortaya çıkan kazançlar, kurumlar vergisinden, ayrıca bu kapsamda yapılacak teslim ve hizmetler katma değer vergisinden de muaf olacak.

Söz konusu teslim ve hizmet ifalarıyla ilgili olarak yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler nedeniyle hesaplanan katma değer vergisinden indirilecek. Yukarıda vergi avantajlarının yanında, 31 Aralık 2015 tarihine kadar ilk defa işletmeye girecek üretim lisansı sahibi tüzel kişilere, şu teşvikler sağlanacak: Üretim tesislerinin, işletmeye giriş tarihlerinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistemi sistem kullanım bedellerinden yüzde elli indirim yapılır. Üretim tesislerinin yatırım döneminde, üretim tesisleriyle ilgili yapılan işlemler harçtan ve düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden muaf olacak.

> Elektrik Üretim Anonim Şirketi'nin Özelleştirilmesi Sürecinde Çevresel Yükümlülükler Uyum İçin Geçiş Süreci Öngörüldü: EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarına ve kamu üretim şirketlerine, bunların özelleştirilmeleri hâlinde de geçerli olmak üzere, çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanması amacıyla 31 Mayıs 2018 tarihine kadar süre tanındı.

SEKTÖR TEDİRGİNİ

> Dağıtım Şirketleri Üzerindeki Denetim Arttı: Lisanssız faaliyet gösteren kişilerin, inceleme ve denetimi EPDK tarafından, elektrik dağıtım şirketlerinin denetimi ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yapılacak. Bakanlık tarafından düzenlenen veya karara bağlanan denetim raporları EPDK'ya bildirilecek. Denetim raporu sonucuna göre gerekli yaptırım ve işlemler EPDK tarafından karara bağlanacak.

> Enerji Piyasası Denetleme Kurumu'na Yönetim Kurulu Üyesi Atama Yetkisi Verildi: Bir dağıtım şirketinin, mevzuat ihlallerinin dağıtım faaliyetinin niteliğini ya da kalitesini kabul edilemeyecek düzeyde düşürdüğüne EPDK tarafından belirlenmesi durumunda lisans sahibi tüzel kişinin yönetim kurulu üyelerinin bir kısmına veya tamamına görevden el çektilerik yerleri EPDK tarafından atama yapılacaktır.